

สถานการณ์โรคไข้ปวดข้อยุงลายประเทศไทย ประจำปีพ.ศ. 51/2561
ณ วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2562

สำนักโรคติดต่ออันตราย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

โรคไข้ปวดข้อยุงลายหรือชิคุนกุนยา (Chikungunya fever) จากการรายงานในระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2560 พบผู้ป่วยสูงสุดในปี พ.ศ. 2557 อัตราป่วย 0.29 ต่อประชากรแสนคน แต่ในปี พ.ศ. 2558 - 2560 ผู้ป่วยลดลงอย่างต่อเนื่องและต่ำสุดในปี พ.ศ. 2560 อัตราป่วย 0.01 ต่อประชากรแสนคน ยังไม่รายงานผู้เสียชีวิตจากโรคนี้

ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 - 31 ธันวาคม 2561 พบผู้ป่วยสะสม 3,444 ราย อัตราป่วย 5.22 ต่อประชากรแสนคน สูงกว่าในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาถึง 141 เท่า เป็นเพศหญิง 2,114 ราย เพศชาย 1,330 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1 : 1.59 พบได้ทุกกลุ่มอายุ สูงสุดในวัยเรียน อายุ 10 - 14 ปี อัตราป่วย 7.83 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาเป็นกลุ่มวัยทำงาน อายุ 25 - 29 ปี (7.54) อายุ 30 - 34 ปี (7.32) อายุ 20 - 24 ปี (6.78) และ 15 - 19 ปี (6.45) สัดส่วนอาชีพรับจ้างสูงสุด ร้อยละ 38.15 รองลงมาคือนักเรียน (27.18%) และงานบ้าน (10.28%)

พบผู้ป่วยได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนมีรายงานผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนพฤษภาคมและสูงสุดในเดือนธันวาคม 1,623 ราย รองลงมาคือพฤษภาคม 1,171 ราย และตุลาคม 225 ราย พบต่ำสุดในเดือนมกราคม และเมษายน เดือนละ 4 ราย เป็นผู้ป่วยนอกเขตเทศบาลร้อยละ 52.03 และในเขตเทศบาล (47.97%) ส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ อัตราป่วย 36.28 ต่อประชากรแสนคน และภาคกลาง (0.12) มีรายงานผู้ป่วยจากทั้งหมด 15 จังหวัด 10 จังหวัด อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ สูงสุดที่จังหวัดสงขลา อัตราป่วย 164.22 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือสตูล (70.40) และภูเก็ต (45.33) (ดังตารางที่ 1)

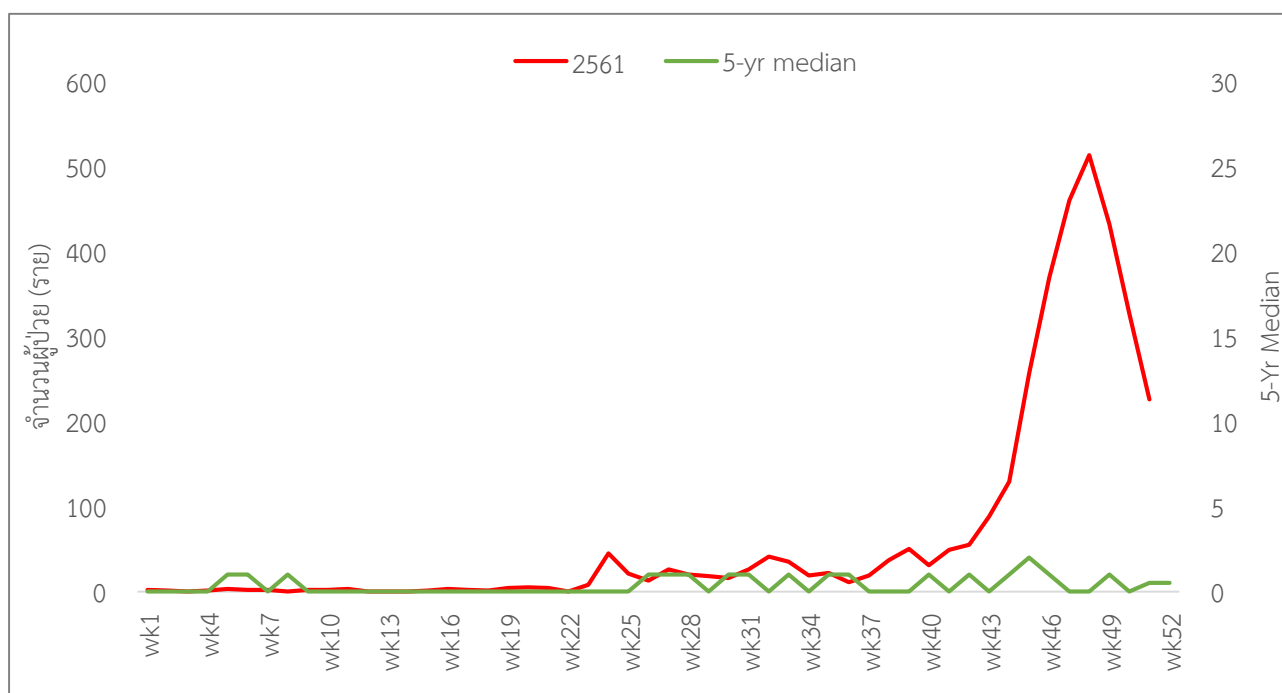
ตารางที่ 1 จำนวนและอัตราป่วยต่อประชากรแสนคนโรคไข้ปวดข้อยุงลาย รายจังหวัด และอำเภอที่พบผู้ป่วย พ.ศ. 2561

จังหวัด	อำเภอ	จำนวน (ราย)	อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน
สงขลา	เมืองสงขลา สทิงพระ จะนะ นาทวี เทพา สะบ้าย้อย ระโนด กระแสสินธุ์ รัตภูมิ สะเดา หาดใหญ่ นาหม่อม ควนเนียง บางกล่ำ สิงหนคร คลองหอยโข่ง	2,351	164.22
สตูล	เมืองสตูล ควนโดน ท่าแพ ละงู พงษ์หัว	226	70.40
ภูเก็ต	เมืองภูเก็ต กะทู้ ถลาง	181	45.33
ปัตตานี	เมืองปัตตานี โคกโพธิ์ หนองจิก ปะนาเระ มายอ พงษ์เตง สายบุรี ไม้แก่น ยะหริ่ง ยะรัง	260	36.94
นราธิวาส	เมืองนราธิวาส ตากใบ บาเจาะ ยี่งอ ระแงะ รือเสาะ ศรีสาคร แว้ง สุโหลงโลก สุโหลงปาดิ เจาะไอร้อง	288	36.38
ตรัง	เมืองตรัง กันตัง ย่านตาขาว ปะเหลียน ห้วยยอด วังวิเศษ นาโยง	51	7.95
พัทลุง	เมืองพัทลุง ตะโหมด ควนขนุน ปากพะยูน ป่าบอน ป่าพะยอม	31	5.92
ยะลา	เมืองยะลา เบตง ธารโต	15	2.87

จังหวัด	อำเภอ	จำนวน (ราย)	อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน
กระบี่	เมืองกระบี่ เกาะลันตา	13	2.79
เพชรบุรี	บ้านแหลม	5	1.05
ประจวบคีรีขันธ์	ปราณบุรี	4	0.75
กรุงเทพมหานคร	เขตดุสิต เขตบางกะปิ เขตยานนาวา เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตคลองเตย เขตสวนหลวง เขต- จอมทอง เขตบางแค	15	0.27
สุราษฎร์ธานี	เมืองสุราษฎร์ธานี	2	0.19
นนทบุรี	เมืองนนทบุรี	1	0.08
สมุทรปราการ	พระสมุทรเจดีย์	1	0.08

อ้างอิง : ข้อมูลผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูลจาก รง 506 สำนักระบาดวิทยา

สัปดาห์ที่ผ่านมา (26 ธันวาคม 2561 – 3 มกราคม 2562) มีรายงานผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูลรายใหม่ จำนวน 931 ราย จาก 9 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ภูเก็ต สงขลา ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส แนวโน้มจำนวนผู้ป่วยรายสัปดาห์เป็นดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูลรายสัปดาห์ ปี พ.ศ. 2560, 2561 เปรียบเทียบกับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง

ข้อมูลจากโปรแกรมตรวจสอบข่าวการระบาดระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2561 – 3 มกราคม 2562 มีเหตุการณ์ที่ได้รับแจ้งทั้งหมด 1 เหตุการณ์ จาก 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เหตุการณ์โรคไข้วัดข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากโปรแกรมตรวจสอบข่าวการระบาด สำนักระบาดวิทยา รายจังหวัด อำเภอ ตำบล ปี พ.ศ. 2561

เหตุการณ์	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	วันที่พบผู้ป่วย รายแรก	วันที่พบผู้ป่วย รายสุดท้าย	ผลตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ
สงสัยผู้ป่วยโรคไข้วัดข้อมูล	ภูเก็ต	เมือง	ตลาดใหญ่	53	7 ธ.ค. 61	20 ธ.ค. 61	รอผล

มาตรการเฝ้าระวังควบคุมโรค

1. ดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ที่พบผู้ป่วย โดยการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในชุมชน ค้นหาแหล่งติดเชื้อจากการสอบถามประวัติเดินทางหรือการอยู่อาศัยเป็นระยะเวลาเท่ากับระยะฟักตัวของโรคก่อนวันเริ่มป่วย สอบสวนหาปัจจัยเสี่ยงคือความชุกชุมของยุงลาย

2. ป้องกันและควบคุมโรคเช่นเดียวกับโรคไข้เลือดออก คือ เน้นการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง แหล่งน้ำขังที่ยุงลายสามารถวางไข่ได้และพ่นสารเคมีเพื่อกำจัดยุงตัวเต็มวัยเป็นมาตรการเสริมซึ่งจะดำเนินการต่อเนื่องในวันที่ 0, 3, 7, 14, 21, และ 28 นับจากวันที่ได้รับแจ้งผู้ป่วย

การประเมินความเสี่ยง

สถานการณ์โรคไข้ปวดข้อยุงลายสัปดาห์นี้ จำนวนผู้ป่วยในพื้นที่ภาคใต้ยังคงมีการรายงานผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี ภูเก็ต พัทลุง และนราธิวาส เนื่องจากภาคใต้มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี ทำให้เป็นแหล่งชุกชุมของยุง จึงต้องมีการเฝ้าระวังโรคอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจังหวัดสงขลาที่มีความเสี่ยงสูงที่จะพบผู้ป่วยในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศจากการเดินทางมาจากพื้นที่ภาคใต้ ดังนั้นควรมีการแจ้งเตือนทุกจังหวัด หากพบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้ปวดข้อยุงลาย มีอาการไข้ ผื่น ปวดข้อ ร่วมกับมีประวัติเดินทางมาจากภาคใต้ในช่วง 12 วันก่อนป่วย หน่วยงานในพื้นที่ต้องส่งตรวจหาเชื้อซิคุนคุนยา และดำเนินการมาตรการควบคุมโรคและเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด เพื่อควบคุมการระบาดของโรคในพื้นที่โดยเฉพาะเขตเมือง เน้นมาตรการเชิงรุกในการจัดการสิ่งแวดล้อม กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยเฉพาะในโรงเรียน เนื่องจากมีอัตราป่วยสูงในกลุ่มเด็กวัยเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับประชาชน

1. จัดการสิ่งแวดล้อมไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ตามมาตรการ “3 เก็บ ป้องกัน 3 โรค” ได้แก่ เก็บบ้านให้สะอาดไม่ให้มีมุมอับทึบเป็นที่เกาะพักของยุง เก็บขยะ เศษภาชนะไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เก็บน้ำ ภาชนะใส่น้ำต้องปิดฝาให้มิดชิดป้องกันไม่ให้ยุงลายวางไข่ สามารถป้องกันได้ 3 โรค คือ โรคไข้เลือดออก โรคติดเชื้อไวรัสซิกา และโรคไข้ปวดข้อยุงลาย

2. การป้องกันไม่ให้ยุงกัด ควรสวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ทายากันยุง นอนในมุ้งถึงแม้เป็นช่วงเวลากลางวัน

3. หากมีอาการสงสัยโรคไข้ปวดข้อยุงลาย ให้รีบพบแพทย์ และไม่ควรรซื้อยากินเอง โดยเฉพาะยากลุ่ม NSAID เช่น แอสไพริน หรือไอบูโพรเฟน เพราะเพิ่มโอกาสเลือดออกตามเนื้อเยื่อและอวัยวะต่างๆ โดยแนะนำให้กินยาแก้ปวดพาราเซตามอลแทน

4. ประชาชนสามารถสอบถามข้อมูลและแจ้งข่าวได้ที่สายด่วนกรมควบคุมโรค โทร. 1422